

Ζωή Βαλάση

Παραμύθια
της πολυταξιδεμένης Αλεπούς

εικονογράφηση
Λεμονιά Αμαραντίδου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Παραμύθια της πολυταξιδεμένης Αλεπούς

Λίγα λόγια για τα Παραμύθια Χωρίς Σύνορα	9
Το τραγούδι της πολυταξιδεμένης Αλεπούς	15

Αιτιολογικά

Τραγούδια για το χελιδόني – δημοτικά	17
Πώς έγινε το χελιδόني – Ελλάδα (Καρδίτσα)	18
Γιατί το περιστέρι δε φτιάχνει φωλιά – Ιρλανδία	20
Ινδιάνικο φθινόπωρο – Ινδιάνοι ΒΔ. Αμερικής	21
Η νύφη του Ήλιου – Βουλγαρία	25
Πώς πήρε όνομα κάθε κινέζικη χρονιά – Κίνα	28

Φιλία

Φίλοι φίλοι – δημοτικό	31
Ο πετεινός και η παρέα του – Ελλάδα (Χανιά)	32
Ο συνεταιρισμός της αλεπούς και του λύκου – Ελλάδα	36
Η παρέα – σχολικό ποίημα – Ελλάδα	40
Ο σκύλος που ήθελε έναν φίλο – Φινλανδία	41

Ζώα βοηθοί

Ζώα, δεντρά και άνθρωποι – σχολικό ποίημα	44
Το κοκοράκι και ο βασιλιάς – Ελλάδα (Χανιά)	45
Το μεγάλο δέντρο – Ιράκ	52

Του νερού και της φωτιάς

Η φωτιά και η βροχή – σχολικό ποίημα	57
Ο κλέφτης του νερού – Αυστραλία	58
Ο κλέφτης της φωτιάς – Αυστραλία	61
Ο Προμηθέας και η φωτιά – ελληνική μυθολογία	66
Ο Κατακλυσμός – ελληνική μυθολογία	68

Περιπλανήσεις

Της ξενιτιάς – δημοτικό	70
Ο Αχλιοπίτης – Ελλάδα (Αγία Παρασκευή Λέσβου)	71
Οι χήνες και οι κύκνοι – Ρωσία	79
Ένα, δύο... – ρώσικο παιχνιδιδοτράγουδο	84
Το μαγικό άλογο – Περσία (συλλογή «Χίλιες και μία νύχτες»)...	85

Γενναίες κοπέλες

Η Ανεμολαλούσα – δημοτικό	91
Η βασιλοπούλα που πήγε στον πόλεμο – Ελλάδα (Βλάχοι Μακεδονίας)	92
Το χρυσό καράβι – Βίκινγκ	97

Γίγαντες και δράκοντες

Άχρηστη γνώση – κινέζικος μύθος	106
Η επίσκεψη του Χρυσού Δράκοντα – Κίνα	107
Ο Ηρακλής και τα χρυσά μήλα – ελληνική μυθολογία	111

Μαγικά πράγματα

Μια φορά κι έναν καιρό – ποίημα	115
Ο φτωχός και ο Ωχ – Τουρκία	116
Το τσουκαλάκι – Αγγλία	123

Αληθινή αγάπη

Λιανοτράγουδα – δημοτικά	127
Ο βασιλιάς και οι θυγατέρες του – Πακιστάν	128
Οι ευχές – Ελλάδα (Κέρκυρα)	132

Η εξυπνάδα νικάει

Αίνιγμα – δημοτικό	135
Ποιος είναι ο πιο έξυπνος – Ελλάδα (Καρδίτσα)	136
Ο Πακάλα και ο Ταντάλα – Ρουμανία	140
Το μυρμήγκι και ο τάπιρος – Εκουαδόρ	143

Στα ψέματα

Κόκκινη κλωστή – δημοτικό	145
Πώς έγινε η έρημος Σαχάρα – Αίγυπτος	146
Το πιο γλυκό ψέμα – Μαρόκο	147
Τα πορτοκάλια – Γαλλία (Ανζέ)	151

Γιορτινά (Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς, Φώτων)

Κάλαντα	158
Οι καλικάντζαροι και η νύφη – Ελλάδα (Εύβοια)	159
Τα ξωτικά και ο παπουτσής – Γερμανία (συλλογή Γκριμ)	166
Τα τρομερά τρολ και η μεγάλη άσπρη γάτα – Νορβηγία	170
Η Μπεφάνα – Ιταλία	173

Το περιεχόμενο της παρούσας συλλογής προέρχεται από το προσωπικό αρχείο μου.

Σε μερικά παραμύθια χρειάστηκε, στις συναντήσεις μου με τα παιδιά, να κάνω κάποιες μικρές παρεμβάσεις και με αυτή τη μορφή δημοσιεύονται εδώ.

Η διαίρεση σε ενότητες δεν έχει παρά σχετική σημασία. Ένα παραμύθι μπορεί ν' ανήκει σε περισσότερες από μία ενότητες. Η φαντασία δεν κατατάσσεται.

Λίγα λόγια για τα

Τα «ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ» δεν είναι μόνο μια συλλογή παραμυθιών απ' όλον τον κόσμο. Πριν γίνουν βιβλίο, ήταν, όπως βέβαια όλα τα λαϊκά παραμύθια, φτερά. Ελεύθερα, πολύχρωμα, εφήμερα σαν μάγοι, σαν πεχλιβάνηδες και σαν ταξιδευτές, που πήραν μαζί τους στο πέταγμά τους, στις περιπλανήσεις και στα θαύματα δεκάδες ανθρώπους, προπάντων παιδιά.

Το βιβλίο αυτό λοιπόν δε θα μπορούσε να είναι άλλο από μία πρόσκληση να ξαναγίνουν φτερωτά τα τυπωμένα λόγια· να πάρουν μαζί τους κι άλλα παιδιά και μεγάλους.

Κι αυτό είναι εφικτό γιατί αυτό το βιβλίο, πριν γίνει **βιβλίο**, ήταν **πείραμα**. Και, πριν γίνει πείραμα, ήταν **ιδέα**.

Η ιδέα

Θα μπορούσαν άραγε τα παραμύθια ξένων λαών, όπως και τα τραγούδια τους, τα σπίτια τους, οι φορεσιές, τα επαγγέλματά τους, να εμπνεύσουν στα παιδιά μας ενδιαφέρον, έκπληξη, θαυμασμό για το διαφορετικό αλλά και το όμοιο που περιέχουν τα λαϊκά δημιουργήματα σ' όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης και στα βάθη του χρόνου;

Πιστεύω πως με τα παραμύθια των λαών μπορούμε να ταξιδέψουμε τα παιδιά μας στις εστίες των ανθρώπων που τους λέμε «ξένους», να τα οδηγήσουμε στην εξερεύνηση και στη χαρά που πηγάζει από την ανακάλυψη της ομορφιάς άλλων οριζόντων, άλλης τέχνης, άλλων πατρίδων κι έτσι ίσως να τα προφυλάξουμε από τις ενήλικες προκαταλήψεις και τη μισαλλοδοξία.

Απολαμβάνοντας συναρπαστικές διηγήσεις διαφόρων λαών με διαφορετικούς πολιτισμούς, γεμάτες με παθήματα, κατορθώματα και αγώνες για ελευθερία, ευτυχία, δικαιοσύνη, σε όλα τα πλάτη και τα μήκη της γης και του χρόνου, γίνεται **κοντινό** αυτό που φαντάζει **ξένο** επειδή είναι **άγνωστο**.

Με ποιον τρόπο όμως θα ήταν δυνατόν να πλησιάσουμε έναν τέτοιο δύσκολο στόχο;

Σ' έναν κόσμο που όλο και συχνότερα επιζητεί –και ζει– εικονικές πραγματικότητες, όπου κυριαρχεί η αξία της ταχύτητας εις βάρος του στοχασμού, της εναλλαγής εις βάρος της εμβάθυνσης, της ατομικότητας απέναντι στη συλλογική δράση, πώς θα μπορούσε άραγε η –περιθωριοποιημένη σήμερα– λαϊκή παράδοση να παράγει και να παρέχει εφόδια αληθινής και αλληλεγγύας ζωής;

Το πείραμα

Είναι αλήθεια ότι η ίδια η λαϊκή παράδοση μας δίνει τα μέσα και τον τρόπο για να καλλιεργήσουμε –σε κάποιο βαθμό– ενδιαφέρουσες προσωπικότητες και σχέσεις ακόμη και μέσα στις σύγχρονες, αφιλόξενες συνθήκες. Η προφορικότητα, η ομαδικότητα, η ψυχαγωγική λειτουργία και η ένταξη της τέχνης στην καθημερινότητα είναι θεμελιώδη χαρακτηριστικά της και αποτελεσματικοί μηχανισμοί.

Το πώς και το αν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν οι μηχανισμοί της λαϊκής παράδοσης σε συνθήκες τόσο διαφορετικές από αυτές που τους δημιούργησαν και τους διατήρησαν επί αιώνες ήταν ακριβώς το περιεχόμενο του Προγράμματος «Παραμύθια χωρίς σύνορα» που, ως πείραμα, δοκιμάστηκε στα παιδιά της Α' και της Β' τάξης του δημοτικού σχολείου «ΧΙΛΛ» από το 2015 έως το 2017.

Από τους καρπούς της λαϊκής παράδοσης διαλέξαμε τον **λαϊκό λόγο**. Είναι λόγος **λιτός, ακριβής, καιρίος** και, στα ελληνικά παραμύθια, εντελώς ιδιαίτερος καθώς συνδέεται με τις ντοπιολαλίες, που τα σημερινά παιδιά δεν έχουν καμιά ευκαιρία ν' ακούσουν.

Από τους καρπούς του λαϊκού λόγου διαλέξαμε τα **παραμύθια**. Είναι είδος πρόσφορο σε ποικίλες προσεγγίσεις και ανοιχτό σε πολλές προοπτικές, κυρίως όμως είναι για τα παιδιά η πιο αγαπητή κι εκλεκτή ψυχαγωγία. Επιλέξαμε παραμύθια παραδοσιακά από την Ελλάδα και άλλες χώρες, τα οποία συχνά συνοδεύονταν από σχετικά τραγουδάκια λαϊκής ή σχολικής προέλευσης. Συχνά οι συνθήκες το καλούσαν να ταξιδέψουμε και σε παλιούς **μύθους**, όταν θα ήταν ενδιαφέρον αυτοί να συσχετιστούν με ένα συγκεκριμένο λαϊκό παραμύθι, φτιάχνοντας έτσι διαχρονικές γέφυρες ανάμεσα στους λαούς και στους πολιτισμούς τους.

Προκρίναμε την **προφορικότητα**, που καλλιεργεί την προσωπική σχέση, που αντιμάχεται τη μοναξιά καθώς δημιουργεί δεσμούς στην ομάδα ενώ, προϋποθέτοντας την προσήλωση, ασκεί τα παιδιά στη συγκέντρωση, στην προσοχή και στη μέθεξη. Η κοινή παρακολούθηση της προφορικής αφήγησης, η ομαδική απόλαυση της τέχνης δημιουργούν δεσμούς φιλίας, αλληλεγγύης και αίσθηση ασφάλειας σε οποιεσδήποτε συνθήκες.

Στην προφορική αφήγηση δεν είναι μόνο ο μύθος που συναρπάζει. Είναι κι η φωνή του αφηγητή, οι διακυμάνσεις της, οι κινήσεις του αφηγητή, οι στάσεις του, τα υπονοούμενα, αυτές οι γεμάτες νόημα σιωπές...

Έτσι, η εξοικείωση με την προφορική αφήγηση αναπτύσσει τις ικανότητες του παιδιού να παρατηρεί, να προσέχει, να συμπάσχει, να θυμάται, να συσχετίζει. Η προφορικότητα είναι πρόκληση και δοκιμασία. Η από μέρους των μικρών ακροατών ανάληψη συγκεκριμένων σύντομων ρόλων (π.χ. του τελάλη) κατά την αφήγηση ήταν μια περιζήτητη συμμετοχή. Ας σημειωθεί επίσης ότι, κατά κανόνα, η εθνικότητα κάθε αφήγησης οριζόταν από τυπικά στιχάκια εισαγωγικά στον κόσμο της φαντασίας και εξόδου απ' αυτήν, απαραίτητη και συναρπαστική τελετουργία, που τα παιδιά την εκτελούσαν με ζήλο.

Υιοθετήσαμε την **τακτικότητα** των συναντήσεων, γιατί μόνο έτσι μπορεί να ενταχθεί το λαϊκό παραμύθι στην καθημερινότητα ως φυσική καλλιτεχνική ψυχαγωγία, ενώ παράλληλα με τη συχνή επαφή γίνεται δυνατή η εξοικείωση των παιδιών με αυτό το είδος επικοινωνίας, ώστε να γίνουν κατανοητοί οι κώδικες που το διέπουν και οι οποίοι επιτρέπουν στο παραμύθι να λειτουργήσει όχι ως περιστασιακή κι εφήμερη, αλλά ως πραγματικά λυτρωτική εμπειρία.

Για την ολοκλήρωση του φανταστικού κόσμου της αφήγησης στο Πρόγραμμα, θεωρήσαμε ότι η **εικαστική** ξενάγηση θα ήταν γοητευτική. Εικόνες, σαν σκηνικά, του τόπου της αφήγησης, αντικείμενα καθημερινής ή μαγικής χρήσης, χάρτινοι ήρωες με τις παραδοσιακές φορεσιές τους και, τέλος, σε κάθε συνάντηση, «διαβατήρια της φαντασίας» ή καρτ-ποστάλ σταλμένες δήθεν από την πολυταξιδεμένη Αλεπού, με εικαστικά στοιχεία των παραμυθιών, χρησίμευαν ως μνημοτεχνικά κλειδιά,

που τα παιδιά με μεγάλη επιμέλεια χρωμάτιζαν ενώ άκουγαν μουσικές των συγκεκριμένων παραμυθένιων τόπων. Αυτό που έχει όμως μεγαλύτερη σημασία είναι ότι τα παιδιά, επηρεασμένα από την επαφή τους με διαφορετικούς κόσμους, βίωναν τη δημιουργική ελευθερία της φαντασίας και προσφέρανε συχνά σε όλους μας και στους εαυτούς τους συγκινητικά καλλιτεχνήματα.

Συμπέρασμα

Αυτή η συλλογή, *Παραμύθια της πολυταξιδεμένης Αλεπούς*, με τον πρώτο τόμο που έχετε στα χέρια σας και με τον δεύτερο που θ' ακολουθήσει, είναι μια πρόταση όχι μόνο σε εκπαιδευτικούς, αλλά και σε γονείς. Ο πλούτος και η σοφία των παραμυθιών της λαϊκής παράδοσης είναι καλά σχολεία για ανθρώπους που θέλουν να επικοινωνούν με ακρίβεια, χάρη, ευρηματικότητα, που νοιάζονται για μια αληθινή ζωή, με αλληλεγγύη, με ενδιαφέρον για τους άλλους, για το περιβάλλον, για το μέλλον.

Η πολύχρονη επαφή μου με τα παιδιά –και ειδικότερα μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος– με έπεισε ότι οι παραδοσιακοί τρόποι επικοινωνίας και ψυχαγωγίας προσφέρουν στα παιδιά εφόδια πολύτιμα για την προσωπικότητά τους και για τη στάση που θα επιλέξουν μπροστά στα διάφορα προβλήματα της ζωής. Κι αυτό δεν είναι υπερβολή.

Κάθε δέντρο μεγαλώνει στον αέρα και στον ήλιο,
αλλά τρέφεται από τις ρίζες του.

Συντελεστές του Προγράμματος «ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ»

Για την επιτυχία αυτού του προγράμματος αποφασιστική ήταν η ενθουσιώδης υποστήριξη παιδαγωγών και καλλιτεχνών του σχολείου, φίλων και συνεργατών, των οποίων τα ονόματα με ευγνωμοσύνη παραθέτω:

Η κυρία Μίννη και η κυρία Λίλη (από τη διεύθυνση του σχολείου που συμμετείχε στο πρόγραμμα)

Οι δασκάλες, που πλούτισαν με τη δική τους λάμψη τη μαγεία των παραμυθιών, κυρία Σίσσυ και κυρία Καταλίνα (Α΄ τάξη), κυρία Γεωργία και κυρία Βίκυ (Β΄ τάξη) και οι βοηθοί τους

Η εικαστικός κυρία Δάφνη, που ζωντάνεψε τους δράκοντες
Η μουσικός κυρία Θάλεια, που έκανε τους στίχους μελωδίες
Ο Διονύσης, που είχε την εικαστική φροντίδα του προγράμματος

Ο Κώστας Γεωργίου-Παππής, κεραμίστας-ζωγράφος, που μας δάνεισε την εικόνα της Αλεπούς

Η Δήμητρα, με τις γραφιστικές αλχημείες της

Η Αργυρώ, με τη ζεστασιά της φωνής της

Η Μαρία, με τα παιχνίδια και τις μιμήσεις της.

Ζωή Βαλάση

Το τραγούδι της πολυταξιδεμένης Αλεπούς

Η κυρά η Αλεπού
μένει εδώ και πάει παντού.

Πάει στην Αμερική,
ύστερα στην Αφρική,
κάνει βόλτες στην Ασία,
στην Ευρώπη ορειβασία!

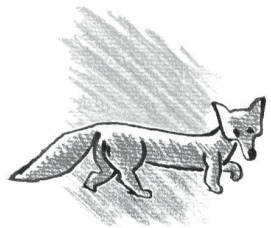
Χαιρετά την Αυστραλία,
τα νησιά του Ειρηνικού,
τα δεντράκια του βουνού,
τα πουλιά, τα καριμπού.

Η κυρά η Αλεπού
μένει εδώ και πάει παντού.

Στο βυθό του ωκεανού,
στα ψαράκια του γιαλού,
στου χιονιού την κρύα μύτη
και στου φεγγαριού το σπίτι.

Μα, σαν έρχεται το βράδυ,
ροκανίζει παξιμάδι,
ψήνει κάστανα ρεβίθια
κι αρχινά τα παραμύθια.

Η αλεπού η Μαριγώ
–δεν είναι πια μυστικό–
έχει μια τρελή συνήθεια:
Κυνηγάει παραμύθια!

Του χελιδониού

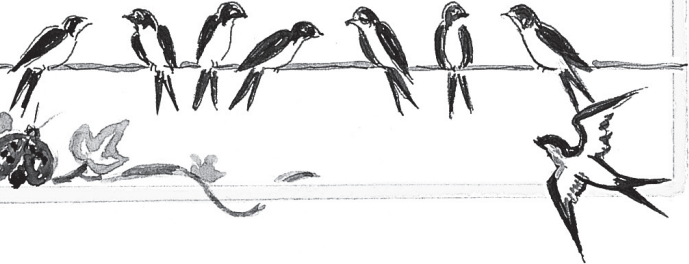
Το χελιδόνι το πουλί
πάει πέρα κι έρχεται,
πάει και ξανάρχεται,
στέλνει μήνυμα και λέει
πως ήρθε καλοκαίρι!

Του χελιδониού
από τη Μαύρη Θάλασσα

Χελιδόνα έρχεται
απ' τη Μαύρη Θάλασσα,
θάλασσα επέρασε,
βρήκε πύργο κι έκατσε
και φωλιά θεμέλιωσε.

Του χελιδониού από την έρημο

— Χελιδόνι μου γοργό,
που 'ρθες απ' την έρημο,
τι καλά μας έφερες;
— Την υγεία και τη χαρά
και τα κόκκινα τ' αυγά.

Πώς έγινε το χελιδόνι

Κάποτε ήταν ένας άρχοντας πολύ πλούσιος. Δεν ξέρω πόσα χωριά και πόσα αμπέλια και πόσα χωράφια και πόσα ρουμάνια και δάση ήτανε δικά του! Ούτε αυτός καλά καλά δεν ήξερε.

Ο άρχοντας εκείνος είχε το συνήθειο να βγαίνει με τ' άλογό του κάθε μέρα και να τριγυρνάει στους κάμπους και στα χωριά, να γνωρίζει σαν να λέμε τον τόπο.

Μια μέρα, εκεί που έκανε τον περίπατό του, πέρασε κι από ένα χωριό του κάμπου, ένα **καραγκουνοχώρι**, κι είδε στη βρύση μια κοπέλα.

Ήτανε τόσο όμορφη, που ο αφέντης την αγάπησε μεμιάς. Γύρισε στο αρχοντικό του και το 'ριξε στα γλέντια για να την ξεχάσει, αλλά τίποτα. Σαν είδε πως κόντευε ν' αρρωστήσει από έρωτα, μάζεψε κάμποσα δώρα και την άλλη μέρα τα 'στειλε με τους υπηρέτες του στους γονείς της κοπέλας.

— Ο αφέντης μας σας στέλνει αυτά τα δώρα και σας ζητάει το χέρι της κόρης σας.

Χαρά οι γονείς! Τέτοια τιμή! Ούτε στα όνειρά τους!

Αλλά η όμορφη **καραγκούνα** αρνήθηκε.

Φύγανε λοιπόν οι υπηρέτες και είπανε τα κακά μαντάτα στον αφέντη τους. Αυτός τώρα έπεσε να πεθάνει.

Φόρτωσε δυο άμαξες με θησαυρούς, ό,τι βάνει ο νους σου, και τους έστειλε με τους υπασπιστές του στους γονείς της κοπέλας. Οι φτωχοί караγκούνηδες να δουν τέτοια πλούτη! Μείνανε.

— Πάρ' τον, καλή μου, πάρ' τον, χρυσή μου, που 'χει πλούτη, που θα σε κάνει αρχόντισσα...

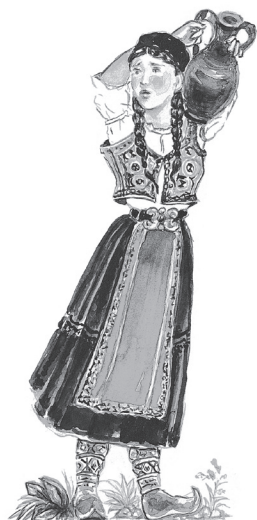
Αλλά η караγκούνα τίποτα. Αγαπούσε, βλέπεις, ένα παλικάρι που είχε ξενιτευτεί κι αυτή τον περίμενε και δε σήκωνε τα μάτια της σε κανέναν άλλον. Τους ανθρώπους του αφέντη τούς έδωξε και τα δώρα τα γύρισε πίσω.

Ο άρχοντας θύμωσε πολύ. Την άλλη μέρα λοιπόν στέλνει μερικούς στρατιώτες του κι αυτοί την αρπάζουν και την πάνε με το ζόρι στην εκκλησιά, έτσι όπως ήταν, με τα ρούχα τα καθημερινά της που φορούσε, τα **καράγκούνικα**, το μαύρο το σεγκούνι και το άσπρο της πουκάμισο και το μαύρο το τσεμπέρι στα μαλλιά της.

— Σ' έδεσα τώρα! της κάνει γελώντας ο άρχοντας κι απλώνει το χέρι του να την αγκαλιάσει.

Αλλά την ίδια στιγμή η κοπέλα, που δεν τον ήθελε, έγινε **χελιδόνι!** Και πέταξε μακριά!

Με το μαύρο της **σεγκούνι**, που έγινε η μαύρη ράχη του, το άσπρο της **πουκάμισο**, που έγινε το στήθος του, και με τις δυο **πλεξούδες** της, που γίνανε η ψαλιδωτή ουρά του.

Γιατί το περιστέρι δε φτιάχνει φωλιά

Το **περιστέρι** δεν ήξερε να φτιάχνει φωλιά και ζήλευε τ' άλλα πουλιά. Προπάντων όμως ζήλευε τα χελιδόνια.

Μια μέρα λοιπόν πήγε στο **χελιδόνι**, που είναι, όπως ξέρουμε, ο καλύτερος χτίστης, και του είπε:

— Σε παρακαλώ, μπορείς να με μάθεις να φτιάχνω κι εγώ φωλιά;

Το χελιδόνι, αν και είχε πολλή δουλειά, δέχτηκε.

— Δεν είναι εύκολο, αλλά κοίτα καλά τι κάνω εγώ και θα μάθεις.

Ψάξε πρώτα να βρεις ξυλαράκια...

— Αυτό είναι εύκολο..., είπε το περιστέρι.

— Λοιπόν, βάζεις ένα ξυλαράκι έτσι...

— Αυτό **το ξέρω**, είπε το περιστέρι.

— Βάζεις κι ένα άλλο ξυλαράκι έτσι...

— Κι αυτό **το ξέρω**, είπε πάλι το περιστέρι.

— Παίρνεις και αχυράκια, βάζεις λίγη λάσπη...

— Ε καλά, αυτό **το ξέρω**..., είπε το περιστέρι.

Το χελιδόνι θύμωσε.

— Αφού όλα τα ξέρεις, τι με ρωτάς; του είπε και πέταξε.

Έτσι, το περιστέρι ποτέ δεν έμαθε να φτιάχνει φωλιά.

Ινδιάνικο φθινόπωρο

Το κορίτσι με το όνομα **Πρωινό Αστέρι** ήταν πάντα χαρούμενο. Όλο χόρευε αγκαλιά με την αγαπημένη της κούκλα κι όλο τραγουδούσε, πότε με το στόμα, πότε με τη φλογέρα της. Δεν υπήρχε Ινδιάνος που να την ήξερε και να μην την αγαπούσε. Όχι μόνο στο χωριό της, που ήτανε μικρό, αλλά και στα γύρω χωριά,

κάτω από τα βουνά, ανάμεσα στα δάση, παντού αντηχούσε η φωνή της κι η φλογέρα της.

Ο παππούς της της είχε φτιάξει τη φλογέρα από κόκαλο ελαφιού, που έβγαζε κρυστάλλινες μελωδίες, σαν ν' άκουγες βροχή να πέφτει σε χίλια κουδουνάκια.

Κι η γιαγιά της της είχε φτιάξει την πιο όμορφη κούκλα του κόσμου. Το Πρωινό Αστέρι τη στόλιζε με μικρά φτερά, με χρώματα και χάντρες.

Να όμως που μια μεγάλη συμφορά έπεσε στη γη των Ινδιάνων. Ήρθε μια χρονιά μαύρη. Το καλοκαίρι ήταν καυτό και κράτησε πολύ. Ύστερα ήρθε το φθινόπωρο, αλλά δεν έφερε βροχή.

Οι μέρες περνούσαν κι ο ουρανός έμενε καταγάλανος. Πάνω απ' τα βουνά δε στεκόταν ούτε ένα σύννεφο.

Ο αέρας δεν έφερνε ούτε μια ψιχάλα.

Κάθε βράδυ οι Ινδιάνοι χόρευαν γύρω από τη φωτιά τον **χορό της βροχής**, αλλά βροχή δεν ερχόταν. Το χώμα έγινε σκληρό και γκριζο. Το χορτάρι κιτρίνισε και ξεράθηκε.

Τα δέντρα χάσανε τα φύλλα τους κι οι καρποί τους ζαρώσανε και σαπίσανε. Ζώα και άνθρωποι δίψαγαν και πεινούσαν.

Ο μεγάλος αρχηγός της φυλής, ο Κόκκινος Κεραυνός, κάλεσε τα πνεύματα των προγόνων.

- Τι να κάνουμε για να έρθει η βροχή; Τα πνεύματα των προγόνων ήταν λυπημένα.
- Οι κυνηγοί σας σκοτώσανε περισσότερα ζώα από όσα χρειαζόσαστε, του είπαν.
- Αχ, εμείς οι άνθρωποι θέλουμε πάντα όλο και περισσότερα, μουρμούρισε ο αρχηγός. Συγχωράτε μας!
- Θα σας συγχωρήσουμε αν θυσιάσετε ένα πράγμα που αγαπάτε περισσότερο από κάθε τι άλλο, κάτι που, αν το χάσετε, η λύπη σας θα είναι απέραντη.

Ο μεγάλος αρχηγός της φυλής, ο Κόκκινος Κεραυνός, άναψε μια μεγάλη φωτιά, κι όταν φάνηκε το πρώτο αστέρι, κάλεσε όλους τους Ινδιάνους, τις Ινδιάνες και τα Ινδιανάκια και τους είπε τα νέα.

Μερικοί κλείστηκαν συλλογισμένοι στις σκηνές τους.

- Αγαπώ τόσο πολύ αυτό το ωραίο **κανατάκι!** Τέτοιο σχήμα, τέτοια χρώματα... Πώς να το θυσιάσω..., έλεγαν.

Άλλοι έτρεξαν στο δάσος και αγκάλιασαν τους γέρικους κορμούς.

- Αυτό το **τόμαχοκ** το μαστόρευα σαράντα μέρες... Δεν υπάρχει άλλο τέτοιο όπλο... Πώς να το θυσιάσω..., λέγανε.

Κάποιοι σκαρφάλωσαν στα βράχια.

«Αυτά τα **μοκασίνια**, που όλοι τα ζηλεύουν, τόσο γερά, τόσο ζεστά... πώς να τ' αποχωριστώ;» σκέφτονταν.

Μέσα στις σκηνές τα παιδιά είχαν αποκοιμηθεί.

Όχι όλα.

Το Πρωινό Αστέρι, ξαπλωμένη στη σκηνή, αγρυπνούσε.

Η νύχτα ήταν βαριά. Χωρίς αρώματα, χωρίς κελαηδισμούς.

Ακουγόταν μόνο το τρίξιμο της φωτιάς.

Το κοριτσάκι έσφιξε πάνω στην καρδιά του
την κούκλα του. Μόλις εκείνο το απόγευμα

την είχε στολίσει με ένα στεφανάκι από
ρόδινα φτεράκια και την είχε βαφτίσει

Κυρά της Αυγής. Ανασηκώθηκε.

Προσεχτικά, νυχοπατώντας,

βγήκε από τη σκηνή.

Με την κούκλα της σφιγμένη πάνω

στην καρδιά της. Κοίταξε γύρω. Κανείς.

Κοίταξε τον ουρανό. Όλα τ' αστέρια ήταν εκεί.

Κοίταξε τα βουνά. Η κορυφογραμμή πεντακάθαρη

στο αντιφέγγισμα του ορίζοντα.

Το Πρωινό Αστέρι προχώρησε προς τη φωτιά.

Στάθηκε μπροστά στις φλόγες. Έπιασε απαλά την **κούκλα** της,

χάιδεψε το στεφανάκι από **ρόδινα φτερά** και την έριξε

στην πυρά. Δε στάθηκε να δει. Έκανε στροφή

κι έτρεξε πίσω στη σκηνή της.

Το χάραμα ξύπνησαν όλοι από το τραγούδι της βροχής.

Απαλά απαλά έπεφταν από τον ουρανό λεπτές σταγόνες.

Κλιπ κλιπ κλαπ απάνω στις σκηνές, φλαπ φλαπ φλαπ απάνω

στις πέτρες, τλικ τλικ τλακ απάνω και μέσα στα πήλινα αγγεία

που είχαν βαρεθεί να περιμένουν...

— Μα τι έγινε; Πώς έγινε; Ποιος θυσίασε; Τι θυσίασε;
άκουγες παντού.

Η μέρα προχωρούσε. Η βροχή δε σταματούσε.

Απαλή απαλή τραγουδούσε.

Και σιγά σιγά απ' το χώμα άρχισαν να φυτρώνουν κάτι υπέροχα
άγνωστα λουλούδια. Με λεπτό μίσχο και κεφαλάκι στολισμένο
με ρόδινα φτερά.

Αυτά τα λουλούδια του φθινοπώρου
εμείς τα λέμε **κυκλάμινα**.

